

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutiones Morales

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

2 Quo iure sit usura prohibita.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

tum mortale, nimirum, quia aspicio homines sese vulnerantes, aut video lasciuos, & libidinosos actus, aut audio lasciuia verba, aut, prouocantia ad libidinem, quæ sit mortale peccatum. Secus vero est, si tantum aspiciendo ludum, qui est peccatum mortale ex lege positua, delector eo, vt tantum ludus quidam est in se. Item licet ludus sit peccatum mortale ex se, non erit mortale peccatum aspiceret, & delectari absque vilo periculo mali consensus in me: si tantum delector eo ludo, vt quid iocofum, vel quid ridiculum, aut gratum sensibus, habet in se, quoniam, tunc non delector in re gesta, sed in modo rei, qui est bonus in se. Raro tamen in aspectu similibus rerum, maxime obscenarum, deest peccatum mortale propter hominum fragilitatem.

DE VSVRA.

DE IIS, QUÆ RATIONE vsura restitui debent.

AGENDVm est hoc loco de Restitutione rerum, quæ ex vsura acquiruntur. Vnde tota materia de Vsura est in præsentia tractanda. Porro de Vsuris agunt Iurisconsulti C. De vsuris. l. Ad hæc. §. l. Ad eos. Item de vsuris tractant Canonistæ. 14. quest. 3. §. 4. & extat Titulus in Decretalibus, in Sexto, & Clementinis, & in Digestis, lib. 22. extant duo Tituli. 1. & 2. De vsuris. Item de nauico fenore. Et C. lib. 4. extat titulus 32. De vsuris. & tit. 31. De nauico fenore. & lib. 7. est titulus 54. De vsuris rei iudicata. Et lib. 5. est titu. 56. De vsuris pupillaribus. Et lib. 6. titu. 46. De vsuris legatorum, & fideicommissorum. Summistæ, Angelus, Rosella, Pisana, Syluester, Armilla, Caietanus, in verb. Vsura. S. Thomas, 2. 2. quest. 78. & Caietanus ibid. Antonin. par. 2. titu. 1. à cap. 6. vsque ad 11. Gabrielus 4. Distinct. 15. quest. 11. Maior, eodem lib. §. distinct. quest. 29. Sotus, lib. 6. De iustitia, quest. 1. Medina, De rebus restituen. ex vsura per aliquas questiones. Conradus de contractib. tract. 2. per 37. questiones, & præsertim, à questione 22. Adrianus in 4. De restitutione, questione qua incipit: Agredior casus particulares. §. Octauo dubitatio, & questionibus sequentibus. Nauar. in Commentario de vsuris super cap. Si fuereris, 14. quest. 3. Et in Manuali, cap. 17. num. 206. Et seq. Couar. lib. 3. Varia. resol. cap. 1. Ioannes de Lignano edidit Tractatum de Vsuris. Item alium scripsit Lupus Geminianus, in quatuor Commentariis diuisum.

Quid sit Vsura.

CAP. I.

NOTANDVM est Primo, Vsutam Græce dici *τὸς* à partu, eo quod sit quidam pecunie partus, & fructus: Hebraice dicitur *Morsus*, quod sit velut quidam morsus in bonis alterius. Latinis dicitur Vsura ab vsu, siue lucro, quod ex mutuo acquiritur. Dicitur etiam *scenus* quod sit veluti quidam pecunie scenus.

Secundo notandum, Vsuram aliquando sumi latissime, pro vsu cuiuscunque rei. Sic enim dicitur lucis, & vitæ vsu-

ra. Secundo late etiam pro fructu ex vsu rerum prouenienti vsura ipsam rem. v. g. fructus qui percipitur ex semine mandato tertæ vsura ipsam semen, dicitur vsura feminis, id est, fructus. Tertio, pro quæstu, siue lucro, quod ex mutuo recipitur: & hoc modo sumitur in Iure, tam ciuili, quam canonico. Cæterum hoc modo acceptum adhuc in Iure sumitur dupliciter: vno modo late pro lucro, quod ex mutuo vsura sortem nobis accreuit; sed non ex ipsa vi mutui, sed aliunde, nimirum, vel ratione lucri cessantis, vel damni emergentis; vel ratione periculi, cui mutuum exponitur; vel ratione laboris, aut impensarum, quæ probabiliter timentur futuræ in mutuo recuperando; vel ratione alterius contractus in ipso mutuo admixti. Secundo sumitur stricte, & proprie pro lucro, quod accipitur ex mutuo ex ipsa vi mutui, & non aliunde.

Tertio notandum, Sicut furtum aliquando accipitur pro re aliena furto sublata; aliquando pro actione, qua res aliena surripitur: sic etiam vsura aliquando accipitur pro lucro ex mutuo acquisito; & dicitur lucrum vsurarium, & turpe: aliquando pro actione, qua ex mutuo lucrum acquiritur, & dicitur peccatum vsuræ.

Vsura solet multis modis definiti. Sed Lupus Geminianus in suo tract. de Vsuris, comment. 1. §. 1. nullam definitionem Vsuræ probat, vt bonam. Cui videtur accedere Couarruias loco citato. Et probant; quia nulla est vsuræ definitio tradita per genus suum, & differentiam. Item, quia nulla est quæ cum definito conuertatur; cum tamen omnis bona definitio conuerteri debeat cum suo definito. Item, quia à Doctoribus non definitur ipsum Vsuræ peccatum, quod est accipio lucri ex mutuo, vi mutui, sed definitur lucrum vsurarium.

Cæterum, dicendum est, in rebus mortalibus non esse opus, tam exactas definitiones exquirere, quæ genere consentent, & differentia: satis igitur nobis est communis definitio vsuræ, bene tamen intellecta. Sic enim definitur communiter: Vsura, est lucrum pecunie aestimabile, quæsum ex mutuo vi mutui. Quæ definitio colligitur ex his, quæ docent Tertullianus, Ambrosius, & Augustinus. Et habetur 14. quest. 3. §. 1. Accipitur autem in hac definitione lucrum, tam pro ipsa actione lucrificandi, quam pro re ipsa, quam lucrificamus. Deinde accipitur, tam pro pecunia, quam pro quocunque alio commodo pecunie aestimabili, quale est munus, quod dicitur à lingua, & munus, quod dicitur ab obsequio. Item dicitur (Vi mutui) quia crimen vsuræ non erit, si vi gratitudinis, amicitie, beneuolentie, vel charitatis, vel si ratione damni emergentis, vel lucri cessantis aliquid exigatur, vel quia alias erat nobis ex iustitia debitum, vt dicemus inferius.

Quo iure sit vsura prohibita.

CAPVT II.

PRIMO queritur, An vsura fuerit in lege Veteri permiffa Iudæis tanquam minus malum, quod aliquando in Republica impune ad euitandum alia longe maiora, & longe plura mala permittitur, sicut permittuntur meretricies? an vero potius permiffa fuerit tanquam licita, Deo nimirum, qui est Dominus omnium rerum, concedente Iudæis dominium lucri, quod ex mutuo accipiebant?

In hac re certum est apud omnes, esse Iudæis interdictum vsuram accipere à suis fratribus, id est, Iudæis: omnes enim Iudæi in sacris litteris aliquando dicuntur fratres, hoc est, genus, & originem ducentes ab eodem capite: & hoc modo Iudæi, Gentes appellabant alienas, seu alienigenas, hoc est, alterius generis, & originis. Vnde Deuteronomij 23. aperte dicitur: [Fratri tuo non fenetaberis.] Quare tota difficultas consistit, an auctoritate Dei esset licitum Iudæis vsuras in vniuersum accipere

Gentibus; an vero solum esset illis permittum huiusmodi usuras accipere impune: nam certum est, permittum esse illis huius generis usuras accipere. Nam *Deut. 32.* ubi dicitur: [Non fraterberis fratri tuo ad usuram pecuniam,] statim subiungitur: sed alieno.

Sunt igitur duæ opiniones: Prima asserit, non esse illis permittam, ut licitam, sed ut minus malum impune factum. Ita S. Thomas 2. 2. *quæst. 78. artic. 1.* & Caietanus *ibidem*, Hostiensis in *Summa*, Tit. *De usuris. §. In aliquo*, Cardinalis Clem. 1. *de Usuris. §. fin. quæst. 13.* Anania, *cap. 1. de Usur.* Turrecremata, 14. *quæst. 3. cap. fin.* Sotus *lib. 6. de Iustitia, quæst. 1. art. 1. ad 2.*

At secunda opinio, fuisse Iudæis permittam usuram ex auctoritate Dei, tribuentis eis Dominium lucri per usuram accepti. Ita Maior, in 4. *distinct. 15. quæstio. 29. §. 3. Argumento.* Medina *tractatu citato, quæst. 2.* Gabriel, in 4. *distinct. 15. quæstio. 11. artic. 1. Notab. 2.* Romanus *singulari 261.* Hippolytus *l. 1. §. Præterea. nume. 65. ff. de Custodiis.* Sozinus, in *Reg. Accipere ultra sortem, ad finem*, hanc utramque opinionem putat esse probabilem. Antoninus, *part. 2. titu. 1. cap. 6. §. 2. & Conradus, de contractibus, quæst. 24. & Couarr. loco citato, num. 7.* At vero Sotus, sentit hanc secundam opinionem difficillime posse defendi; & probat: Primo, quia non potuit Iudæis esse licitum usuras accipere ex gentibus, ob scandalum, quod ijs dabitur, ac si diuina lex admittet usuras tamquam licitas. Secundo, quia alibi in scriptura, in genere reprehenduntur ij, qui mutant cum usuris; & laudantur, qui non accipiunt usuras, *ut videtur est Exod. 22. Psalm. 71. & Psalm. 14. & Ieremia 15.* Tercio, quia alioqui gentes auerterent a cultu veri Dei. Vltimo, quia non erat licitum Iudæis ex aliqua dispensatione Dei. Nam cum usura, quando ex vi mutui accipitur, sit ex sua natura mala: in his, quæ sunt ex sua natura mala, non potest cadere dispensatio etiam diuina. Cæterum in hac redicendum est, opinionem secundam esse valde probabilem: nam eam aperte habet Ambrosius, *lib. de Tobia, cap. 15. & referunt, 14. quæst. 4. cap. finali:* & ratio, id probat; quia, ut inquit Ambrosius, ab his, quos iure belli possumus occidere, licite possumus bona temporalia auferre, cum publica adest Principis auctoritas. Item, Deus est Dominus omnium bonorum, ergo iure poterat, lucrum à Gentibus per usuras acceptum, & transferre in Dominium Iudæorum.

Ad argumentum vero sic Respondetur. Ad primum: Non erat notum Gentilibus, quod Iudæi usuras, ab ipsis acciperent tamquam licite ex lege concessas, sed tamquam impune in lege permittas: hoc autem non erat scandalum ipsis præbere.

Ad secundum, In alijs scripturæ locis Veteris Testamenti reprehenduntur Iudæi de usuris; quia eas accipiebant, non solum à Gentibus, sed etiam ab ipsis Iudæis, quod erat in lege prohibitum.

Ad tertium Respondetur, sicut ad primum.

Ad vltimum non dispensabat Deus, ut Iudæi usuras acciperent, ut mutui: hoc enim est intrinsece, & per se malum; sed dominium concedebat eis lucri per usuram accepti; quia Deus dominus erat illius lucri.

Secundo quaeritur, An in Nouo Testamento aperte sit usura prohibita in illis verbis, *Luce 6.* [Mutuum date, nihil inde sperantes:] Respondetur ex communi Theologorum, & Canonistarum sententia, usuram prædicto loco Evangelico, esse prohibitam à Christo Domino, ita ut illis verbis partim consilium continetur, quatenus dicitur [Mutuum date] partim præceptum, quatenus dicitur [Nihil inde sperantes] Sotus vero, in eo loco, quem resuli, ait, prædicto Evangelij loco non aperte contineri prohibitionem usuræ; quia sensus illius loci est, ut mutuemus absque spe retributionis, siue remunerationis, & hoc solum est consilium. Et quoniam in *cap. Quia. & cap. Super de usuris*, manifeste dicitur, usuram in utroque Testamento esse prohibitam; Respondet Sotus, esse prohibitam in Nouo Testamento in alijs locis.

Cæterum dicendum est contra Sotum, cum communi opinione Theologorum, & Canonistarum, in dicto Evangelij loco esse prohibitam usuram. Nam hoc sensu intelligitur sic proxime allatus Evangelij locus à Papa in cap. Consultat, de usuris, & in Concilio Lateranensi, sub Leone X. *sess. 10.* Et certe usuræ prohibitio, argumento à minori, ex eo loco colligitur. Nam Christus Dominus ait; ut ob mutuum remunerationem non speremus, ergo multo minus sperare debemus ex mutuo lucrum. Dices, id non esse præceptum, sed solum consilium: ergo Respondet, ut infra dicemus, ex mutuo licite sperari posse remunerationem vi gratitudinis, charitatis, & beneuolentiæ, non tamen tamquam debitam ex vi mutui.

Tercio quaeritur, An Iure ciuili usura sit prohibita? Respondetur, quorundam opinionem esse, Iure Ciuili Digestorum, & Codicis esse quidem permittas usuras: sed non tamquam licitas, sed sicut in Republica permittuntur minora mala, ut meretrices, ad euitanda maiora peccata. Ita Sotus *lib. 6. de Iustitia, quæst. 1. art. 1.*

Sed re vera dicendum est, Iure Ciuili communi tamquam licitas permitti usuras; dummodo immodicæ non essent, ut docet Couarruias; *lib. 3. Variar. resolutionum, cap. 1.* Nam in l. *Placuit, §. l. Etiam, §. l. Quod in stipulatione, ff. de Usur. & in l. *Leila, ff. de Rebus creditis, si certum petatur*, videntur usuræ, ut licitæ approbati. Item, in l. *Eos, §. duabus sequentibus, Cod. de Usur.* aperte conceditur actio ad exigendas usuras Lege consuetas, & negatur repetitio usurarum iam solutarum: & coguntur, qui contraxerunt, usuras solvere: quæ omnes Leges ciuiles in Iure Canonico corriguntur, & abrogantur, *ut constat ex cap. allatus de Usuris, & Clem. 1. de Usuris.**

Notandum est, Iure ciuili in prædictis legibus permitti usuram centesimam, hoc est, ut recte explicat Sotus, *loco citato, & Lupus Geminianus, de Usuris, Comment. 3. nume. 42. & sequent.* Couarr. *lib. 3. Variarum resolutionum, cap. 2.* Budæus *de Asser, lib. 1.* quæ soluebat singulis mensibus, unum pro centum mutuat, ita, ut singulis annis duodecim soluerentur pro centum; & quia huiusmodi usura erat admodum grauis, solum permittabatur in pecunia traiectionis, id est, cum quis mutuabat mercatorij traiectione eam pecuniam permare: nam traiectionis pecunia dicebatur, quæ trans mare vehitur periculo creditoris, si nauis pereat, *l. Traiectionis, ff. de Usuris, §. l. 1. Cod. de Nautico fauore.* Item bestes usuræ erant, cum soluebantur duæ partes ex tribus partibus centesimæ; hoc est, octo pro centum quolibet anno. Semilles usuræ erant, cum soluebatur dimidia pars centesimæ; hoc est, sex pro centum quolibet anno. Trientes usuræ erant, cum soluebantur quatuor pro centum. Quadrantes usuræ, cum soluebantur tria pro centum. Quintunces, cum soluebantur quinque pro centum, *ut recte explicauerunt supra citati Doctores in memoratis locis.*

At vero usuræ usurarum erant prohibitæ. Verbi gratia, Mutuo tibi centum, ut reddas mihi centum cum lucro duodecim ad annum: erat lege ciuili prohibitum, ut si centum, & lucrum duodecim non soluerentur ad annum statutum, ne exigeretur usura in anno secundo ex illo lucro duodecim, sed tantum ex centum, sicut primo anno. Et ita semper in alijs annis sequentibus nunquam licebat usuram exigere ex lucro per usuras accepto, sed tantum ex ipso capitali mutuo, *ut constat ex l. Placuit, ff. de Usur. §. l. 1. & in l. C. de Usur.*

Dices, quomodo igitur hæc duo coherere possunt, nimirum, quod cum Iustinianus Imperator fuerit Christianus, inlertit in l. *Cunctos populos, Cod. de Summa Trinitate*, ut omnes sibi subiecti profiteantur fidem Catholicam; prout est in Concilio Nicæno definita; & nihilominus idem ipse Imperator leges Ciuiles usuram permittenes non abrogat, cum tamen usuræ in Concilio Nicæno sint reprobatae, *ut constat, cap. Quoniam, 14. quæst. 4.* Respondetur aliquos asserere, quod Iustinianus Impeta-

tor permisit usuram non quidem ut licitam, sed ut minus malum ad evitandum maius. Sic videtur sentire Glossa, in l. Ad hac. C. de Vsur. & Glossa in cap. Quid dicam. 14. quest. 4. § cap. Quia in omnibus, de Vsur. & Imola, Glemen. 1. de Vsur.

Alij vero aiunt, prædictum Imperatorem permisit usuram ut licitam, secutum civiles leges antiquiores. Ita Panormitanus, in cap. Cum sit. de Vsur. num. 58. Conradus de contrahibus. questio. 22. conclusio. 30. Bartolus, in l. 1. Cod. de Summa Trinitate, & fide Catholice. Iason. ibidem, & Baldus, in l. Ad hac. Cod. de Vsur. Couarru. lib. 3. Variarum resolutionum cap. 1. num. 6. Alciatus lib. 6. Parergon. cap. 20.

Quicquid sit de hoc, siue Iustinianus concesserit usuram ut licitam; siue solum permisit impune, ut minus malum; siue solum approbaverit eas usuras, quæ solvantur ratione lucri cessantis, vel damni emergentis, vel ratione moræ in solvendo debitum: satis est nobis, usurarum leges Civiles, esse iure Canonico correctas.

Quarto quaeritur, An usura sit iure naturali prohibita? Responderetur ex communi omnium Theologorum, & Iuriconsultorum sententia, usuram esse iure naturali prohibitam. Solus est Carolus Molinæus hæreseos notatus, qui asseruit, non esse contra rationem, modicum quid accipere pro mutuo, quod alteri datur. Unde in hac re tota difficultas consistit in videndo; quænam sit ratio naturalis, qua prohibetur vllum lucrum posse accipi pro mutuo. Sunt enim qui ostendant ex sola ratione naturali, quod mutuum ex natura sua debet esse gratuitum. Sed re vera hæc ratio non probat efficaciter usuram esse prohibitam; sed solum concludit, mutuum transire in alium contractum, si gratis non fiat: sed restat probare illum contractum in quem transit mutuum non factum gratuito, esse prohibitum. Nam dicere quis poterit illum contractum, desinere esse mutuum, sed fieri alium contractum licitum; siue commodatum, dum gratis sit, est quidem commodatum, sed si fiat pretio, desinit esse commodatum, & transit in contractum licite locationis. Similiter depositum sit fiat pretio, transit in contractum licitum custodiæ. Item fideiussor gratis pro alio fideiubet; sed si id faciat pretio, non statim facit illicite. Ergo si mutuum propter lucrum detur, desinet esse mutuum; erit tamen alius contractus licitus.

Alij probant usuram esse prohibitam inde, quod in rebus visu consumptibilibus, ut sunt res in pondere, mensura & numero consistentes; in quibus mutuum, & usura versantur, Dominium non distinguitur ab usu; quia usu ipso tota rei substantia consumitur: sed per mutuum rei Dominium transfertur in mutuatarium, ergo transfertur etiam usus: & pro Dominio rei mutuatur mutuarius non debet nisi tantumdem, quantum accepit mutuo: ergo pro usu rei mutuatur nihil aliud debet. Sed hæc ratio videtur aliquid aliud desiderare: quia dicere quis poterit aliquid modicum lucrum posse accipi non quidem pro Dominio, vel usu rei mutuatur, sed pro ipso officio, vel actu mutuandi, quo benefacimus mutuatario; nondum enim videtur esse probatum hoc officium, & actum debere fieri gratuito.

Alij vero probant, usuram esse prohibitam; quia pecunia, in qua mutuum, & usura versantur, sua natura fructum non parit, nisi industria, & opera venturum: ergo contra rationem naturalem est, ut ex mutuata pecunia lucrum accipiamus; quia illud lucrum non provenit ex ipsa pecunia, sed ex industria, & opera mutuatarij: & ideo pertinet ad ipsum mutuatarium tamquam res sua. Hæc etiam ratio solum videtur probare ex mutuo non posse exigere lucrum, quod est ex industria, & opera mutuatarij, nec aliud lucrum, quod pecunia pariat: Siquidem, ut recte probatur, pecunia ex se fructum non edit.

Sed dicere quis poterit, nondum probari, quod non

possit exigere ex mutuo aliquod modicum lucrum pro officio ipso, & actu mutuandi, quo beneficium mutuatario confertur; non enim videtur esse probatum ratione officii, quod is qui mutuatur, pro beneficio mutuandi non possit aliquid modicum exigere: siquidem is, qui pro alio fideiubet, potest aliquid exigere pro officio fideiubendi, quod gratis non tenetur facere; licet si velit, possit gratis fideiubere pro alio.

Hic igitur positus dicendum est, sufficienti ratione naturali probari usuram esse prohibitam; quia lucrum, quod exigitur, ut licitum sit, iure aliquo, & ex aliqua re debet exigere, quæ res eo ipso, quod ob lucrum datur, non datur gratuito. Sed in mutuo nihil est, pro quo lucrum possit exigere. Primo enim, non est Dominium rei mutuaturæ: nam Dominium illud, quod in mutuatarium transfertur, iuste, & iuxta æqualitatem redditur; cum mutuaturus tantundem reddat, quantum accepit mutuo: ergo si obligatur aliquid ultra illud reddere, contra iustitiam obligatur.

Deinde, non potest exigere lucrum pro usu, vel fructu, vel emolumento pecunie mutuaturæ; tum quia usus pecunie via cum Dominio pecunie transfertur in mutuatarium; tum quia pecunia ex se nullum fructum, & emolumentum parit: ergo nihil est in mutuo, pro quo lucrum possit exigere ultra ipsum mutuum. Et cum obicitur: Potest aliquod lucrum modicum exigere pro officio, & actu mutuandi: Contra hoc est argumentum: Aut officium, vel actus mutuandi habet annexum aliquod onus præter naturam suam, aut non habet: si habet, tunc concedimus pro illo onere posse lucrum exigere, ut infra dicemus, ratione damni emergentis, vel lucri cessantis, vel ratione laboris, periculi, vel expensarum, quæ probabiliter timentur future in recuperando mutuo. Quod si non habet, sequitur, ut in mutuo nihil sit, pro quo possit lucrum exigere: nam onus numerandi pecuniam, quæ mutuatur, tum cum fert ipsa substantia mutui: non enim pecunia mutuari potest, nisi numeretur: & numeratio est in bonum vtriusque, mutuantis scilicet, & mutuatarij; nimirum, ut tantundem reddatur, quantum accipitur mutuo, & neuter fraudetur.

Sequitur ex dictis, quare fideiussor possit licite pro fideiubendo lucrum exigere. Nam illud exigere pro obligatione, quæ se obligat ad solvendum creditori, pro debitore: quæ quidem obligatio est pecunia æstimabilis. Nam est obligatio, quæ se obligat ad mutuandum debitori pecuniam, quæ possit statuto tempore suo debitori satisfacere: at veto mutuans, mutuando nullam in se suscipit obligationem, & proinde sequitur, ut si quis se obliget ad mutuandum Titio, quando ipsi liberit, possit lucrum exigere pro illa obligatione; quia illa obligatio ad mutuandum tibi, quando indigueris, revera est pecunia æstimabilis, ut infra dicemus. Unde recte ait Sorus, lib. 6. de Iustitia, quest. 1. art. 2. licite posse aliquem exigere lucrum pro eo quod se obligat ad mutuandum Civitati alicui, vel Communitati, cum sui concines indiguerint. Sic etiam Sorus in 4. Distinct. 15. quest. 2. art. 2. Navat. in Comment. de Vsur. num. 62. Durand. 3. sent. dist. 37. quest. 2. art. 2.

Quo modo dividatur Vsur.

CAPVT III.

V SUR A solet dividi in Mentalem, & Realem Mentalem est, quando quis mutuatur eo animo, & intentione, ut lucrum ex mutuo accipiat, non tamen pacificiter cum mutuatario expresse, vel tacite de lucro, Realem vero est, quando quis mutuatur cum pacto expresse, vel tacite accipiendi lucrum ex mutuo. Unde usura mentalis non accipitur in præsentia pro peccato usuræ interiori, distincto